

**Laitila;
Kakonkallio ja Kokonkalliot.**

Tuulipuistoinventointi

1.7.2013

Kari Uotila ja Ulla Moilanen

Tiivistelmä

Laitilan kunnan alueella tarkastettiin yhteensä neljä KukkoTuuli Oy:n suunnittelemaa tuulimyllyn paikkaa. Maasto on tarkastetuilla alueella kallioalueita ja harvaa mäntyvaltaista metsää. Tuulimyllyjen sijoituspaikoiksi on suunniteltu korkeita, kallioisia mäkiä, joilta korkeuden perusteella olisi mahdollista löytää pronssikaudelle tai vanhemmalle rautakaudelle ajoittuvia rökkiöitä. Tarkastetuilta kohteilta ei tehty muinaisjäännöshavaintoja.

Sisällysluettelo

Arkisto- ja rekisteritiedot	3
1. Johdanto	4
2. Tutkittava alue	5
3. Laitilan läpikäytyt kohteet	5
4. Yhteenveto	6
Lähteet	6
Liite 1. Inventoidut kohteet. Kartta tilaajan suunnittelukartta.	
liite 2. Yleiskartta, johon merkitty inventoidut kohteet.	

Arkisto - ja rekisteritiedot

Tutkimuskohde:	Laitila; Kakonkallio ja Kokonkalliot.
Tutkimuksen laatu:	Inventointi
Peruskartat:	Laitila 113109C3
Koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN
Tutkimuslaitos:	Muuritutkimus ky
Työn suorittaja:	FT Kari Uotila
Kenttätyöaika:	1.7.2013
Tutkimuksen tilaaja / rahoittaja:	Kukkotuuli Oy
Aikaisemmat tutkimukset:	1987 Jari Sjölund, inventointi
Alkuperäinen raportti:	Museoviraston arkisto
Kopiot:	Tilaja Turun museokeskus

1. Johdanto

Muuritutkimus ky suoritti Laitilassa uusien tuulivoimaloiden suunnitelluilla sijaintipaikoilla kesän 2013 aikana. Työn rahoittajana Laitilan osalta oli KukkoTuuli oy. Tilaajan edustajana toimi Markku Suomi. Tutkimuksen kustannuksista vastasi hankkeen tilaaja.

Laitilan kohteet tarkastettiin 1.7.2013 sään ollessa kesäisen helteinen. Maastossa oppaana toimi Markku Suomi, joka on hankkeen tilaajan edustaja.

Laitilan kohteiden tarkastamisesta vastasi FT Kari Uotila. Raportin ovat kirjoittaneet Kari Uotila ja Ulla Moilanen.

FT Kari Uotila
Kaarinassa 27.9.2013

FM Ulla Moilanen
Turussa 27.9.2013

2. Tutkittava alue

Tuulimyllyt on suunniteltu rakennettavaksi Laitilaan neljään eri kohteeseen. Maasto suunnitelluilla kohteilla on pääasiassa kivikkoista ja kallioista havumetsää ja paikoin puuttomia kalliopaljastumia. Tuulimyllyjen sijoituspaikoiksi on suunniteltu korkeita, kallioisia mäkiä, joilta Laitilan osalta voisi korkeuden perusteella olla mahdollista löytää vanhemman pronssikauden ja jopa kivikauden asuinpaikkoja. Myös historiallisen ajan muinaisjäännökset saattaisivat tulla kysymykseen.

Suunniteltujen tuulipuistojen osalta sekä varsinaisista kohteista että niille johtavista tieurista oli inventointivaiheessa käytössä peruskartalle tehty luonnokset. Suunniteltuun rakennusprojektiin kuuluu myös uusien teiden rakentaminen. Pääosin uudet tiet hyödyntävät olemassa olevia metsäteitä, joihin kohdistuu vain pientä perusrannusta. Muutettavat tiealueet ja uusien teiden suunnitelma-alueet tarkastettiin inventoinnin yhteydessä niiltä osin kuin ne oli alustaviin karttaluonnoksiin merkitty tai paikan päällä osoitettiin. Inventoinnin kohteet tarkistettiin Markku Suomen toimittamista karttaluonnoksista. Varsinaista paikkatietopohjaista digitaalista aineistoa kohteiden sijainnista ei ollut käytettävissä.

Vuoden 1987 inventoinnin Laitilassa on tehnyt Jari Sjölund ja se on ollut osa Turun yliopiston Lounais-Suomen rannikon varhaismetallikautiset hautarauniot –projektia (Sjölund Salo 1992).

Koska alueiden topografian perusteella niiltä mahdollisesti löytyvät muinaisjäännökset ovat pääasiassa röykkiöitä tai muita kivirakenteita, käveltiin alueet läpi ja niiltä etsittiin merkkejä maan päälle näkyvistä muinaisjäännöksistä.

3. Laitilan läpikäytyt kohteet

Karttaluonnokseen on Laitilan osalta numeroitu neljä kohdetta, jotka käytiin tarkastamassa 1.7.2013. Kohteille saavuttiin metsäteitä pitkin ja ilmoitetun kohteen ympäristö kierrettiin n. 100 - 150 m alueelta ja puustolliset kohteet tarkistettiin.

Kohteessa 1. Kakonkalliolla on laaja kalliopaljastuma-alue, jossa on paikoin kosteikkokohdissa puustoa ja kasvillisuutta n. + 40 m korkeuskäyrällä. Tuulimyllyn tuleva sijaintikohde on merkitty karttaan nro 1 eikä sen kohdalla ollut havaittavissa kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Karttaan merkitty rakennuskohde ei ulotu Kakonkallio 1 (1000004597) ja 3 (1000004603) muinaisjäännösten rajaamalle alueelle vaan on niiden luoteispuolella n 200 m päässä.

Kohteessa 2. Kakonkalliolla oli melko paljas kalliopaljastuma korkeudella +40 mpy. Karttaan merkityllä kohtaa ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Kakonkallio 2 1000004598 muinaisjäännös on suunnitellusta kohteesta n. 75-100 m pohjoiseen.

Kohteessa 3. Ämmänkallion alueella oli kallioinen ja osin puustollinen alue n. + 35 m korkeuskäyrällä. Karttaan merkityssä kohteessa ei ollut havaittavissa kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kokonkallion 1000005390 muinaisjäännös on kohteesta n. 300 m länteen.

Ämmänsuon 1000005389 muinaisjäännös on kohteesta n. 250-300 lounaaseen ja

Ämmänsuonkallion 1000005388 muinaisjäännös on kohteesta n. 500-600 m etelään.

Kohteessa 4. metsätien jyrkässä mutkassa Suokkasuon länsipuolella on metsäinen sammalpeitteinen maasto n. + 30 m korkeudella. Alueella on erikokoisia kiviä osin sammaleen peitossa mutta mitään selvää rakennetta ei voitu havaita. Kivikko ulottui sammalpeitteen alla laajalle metsäalueelle.

Muut havainnot:

Ämmänkalliolle johtavan metsätien varressa oli muutama yksittäinen pystykivi, jotka olivat oppaan mukaan nykyisiä metsäpalstojen rajakiviä. Tiedossa oleva tien parannus ei niihin ulottuisi inventoinnissa saatujen suullisten tietojen perusteella.

Ämmänkallion kohteen 3 koillispuolella kallion korkeimmalla kohdalla +40 m käyrällä on kalliopaljastuman päällä muutamien kivien kehiä ja lyhyitä kivirivejä. Kohteen esihistoriallisuus jäi avoimeksi eikä kohdetta inventoitu tarkemmin koska inventointiin liittyvä rakentaminen ei kohdistu sille alueelle (liite 1. kartta).

Kakonkallio 2 muinaisjäännös käytiin tarkistamassa inventoinnin yhteydessä ja paikalla oli havaittavissa kaksi rauniota.

4. Yhteenveto

Laitilassa tarkistettiin suunnitelman mukaisesti neljä kohdetta, joista ei havaittu merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä.

Liitekartan kohdetta nro 5 ja sinne johtavaa tieuraa ei inventoitu kesän 2013 kuluessa.

Lähteet

Painetut lähteet

Mäkelä, Anneli, Nordström-Salminen Eeva, Orrman, Eljas (1973). Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. *Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja no 4*. Helsinki.

Salo, Unto (1992). Projektin Lounais-Suomen rannikon varhaismetallikautiset hautarauniot. (Salo, Unto, Tuovinen, Tapani, Vuorinen Juha-Matti toim.) Luettelo Suomen rannikon hautaraunioista. *Karhunhammas 14: 5-8* Turun yliopisto.

Liite 2.
Peruskarttaan merkitty kohteet 1-2 ja 3-4.

